

Svjetski je dan tla.

„Zaustavimo eroziju tla i spasimo našu budućnost“

Organizacije za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih Naroda (FAO UN) je na konferenciji u Rimu 2013. godine proglasila 5. decembar Svjetskim danom tla.

Cilj obilježavanja ovoga svjetskog dana je podići svijest o tlu i održivom upravljanju tлом za proizvodnju hrane, sirovina i energije te održivost ekosistema i adaptaciju na klimatske promjene. Jačanjem svijesti o životno važnim ulogama tla moguće je zaustaviti negativne trendove kako bi se osigurala produktivnost tla u skladu s rastućim potrebama stanovništva.

„Zaustavimo eroziju tla i spasimo našu budućnost“ tema je ovogodišnjeg Svjetskog dana tla 2019. godine kojom se želi ukazati na značaj održavanja zdravih ekosistema za dobrobit ljudi i svih živih bića. Oštećenje tla erozijom smatra se vodećim degradacijskim procesom u Europi, posebno u mediteranskim zemljama koje su izložene dugim sušnim periodima, nakon kojih slijede obilne oborine.

Značajna oštećenja tla nastaju i erozijom vjetrom koji raznosi erodirani materijal u okoliš. Emisija prašine koja pri tom nastaje, najveći je izvor aerosola koji direktno ili indirektno utječu na ravnotežu atmosfere, a time i na globalne klimatske promjene te općenito na okoliš, ljudsko zdravlje i gospodarske aktivnosti. Na eroziju tla vjetrom osjetljive su poljoprivredne površine podložnog površinskog sloja tla sa slabo vezanim česticama koje je moguće odieći i transportirati ako su izložene vjetrovima velike brzine. Ugrožene su i površine tla nedovoljno pokrivene kulturama ili ostatcima biljaka. Proces erozije i depozicije odvijaju se na širokim područjima pa ih je teško identificirati.

Dok se vlade pripremaju za pregovore o globalnom okviru za biološku raznolikost nakon 2020. koji će se usvojiti sljedeće godine na Konferenciji UN-a o biološkoj raznolikosti u Kunmingu (Kina) za postizanje vizije 2050. godine, važno je imati na umu da tlo igra ključnu ulogu za održivi razvoj, uključujući siromaštvo i iskorjenjivanje gladi, ekonomski rast i zaštitu okoliša. Planeta se trenutno nalazi na putu koji bi mogao dovesti do degradacije više od 90 posto svih Zemljinih tla do 2050., to će ugroziti buduće generacije da zadovolje čak i najosnovnije potrebe. Zadatak svijetu nas je odigramo proaktivnu ulogu i razmislimo o važnosti zdravih tla za biološku raznolikost i našu dobrobit. Razmislimo i o radnjama koje možemo poduzeti i radimo na tome da prevencija i preokret erozije tla postane glavni globalni prioritet i dio našeg rada na izgradnji budućnosti u skladu s prirodom.

Bosanskohercegovačka tla danas se suočavaju sa velikim brojem pritisaka koje uključuju urbanizaciju, kontaminaciju od strane poljoprivrede i industrije, propadanja tla, fragmentacije pejzaža, niskog stepena diverziteta usjeva, erozije tla i ekstremnih vremenskih uslova a koji su direktna posljedica klimatskih promjena. Zajednički problem cijele BiH, pored navedenih je i erozija, odnosno hiljade registriranih i ne registriranih klizišta, te nereguliran vodni režim u poplavnim područjima. Rapidno se gube najkvalitetnija tla, a trend razvoja koji sada odredimo imat će direktne posljedice na naša tla i stoga je potrebno jače zagovarati održivo i efikasno upravljanje tlima i zemljištem u našoj zemlji. Neka ovaj Svjetski dan tla bude podsjetnik na efikasno djelovanje svih aktera Bosni i Hercegovini kako bi osigurali održivu i zdraviju budućnost budućih generacija.